

Таҳқиқоти журналистии мо маълум кард, ки «шароити иқтисодӣ, камбудии маблағ ва муҳочирати меҳнатӣ» аз омилҳои асосии ифротӣ шудани бархе аз сокинони Исфара мебошад. Судшавандаҳо гуфтанд, ки дар ватан озодии диниашон маҳдуд мешуд.

Муаллиф: Ҷамшед Маъруф, Душанбе: Ин таҳқиқоти журналистӣ дар ҳамдастӣ бо Намояндагии Институти инъикоси ҷанг ва сулҳ (IWPR) дар Тоҷикистон таҳия гардида, аз сомонии Оҷонсии иттилоотии «Азия плюс» [бознашр](#) шудааст.

[English На русском](#)

ВИДЕО: 7 узви як оила бо ҷурми «қасди ҷиход» паси панҷара рафтанд

Ҳафт узви як оила, ки ҳама сокинони ҷамоати деҳоти Навгилеми Исфара мебошанд, бо ҷурми «қасди ҷиход» дар Сурия аз 12 то 17 сол паси панҷара рафтанд. Додгоҳи вилояти Суғд ҳукми онҳоро 18-уми апрели соли равон эълон кард.

Ба гуфтаи додгоҳ, ин аъзои оиларо Баҳодур Насриддинов, писари 47-солаи хонадон гумроҳ намуда, барои рафтан ба Сурия даъват кардааст. Бар пояи ҳукми додгоҳ, ӯ 17 сол аз озодӣ маҳрум гардида, модари 71-солааш Мавлудахон Насриддинова 12 сол,

набераи ин зан Ҳайдархон Насриддинов ва домодаш Насруллохон Абдувалиев ба 12 солу 6-моҳӣ ба калонияҳои ислоҳии низоми саҳт маҳкум шуданд. Ҳамчунин, духтари ин зан Фарзонахон Насриддиноваи 19-сола, ҳамсари Насруллохон Абдувалиев, ки дар батн кӯдаки 7-моҳа дорад, 12 сол ва хешовандони ин хонавода – Шоҳинахону Мушоҳирахон Нуриллоеваҳо, низ ҳар яке ба 12 соли калонияҳои ислоҳии низоми умумӣ маҳкум гардиданд.

Ду узви дигари хонавода – Шоҳидахон Нуриллоеваи 24-сола ва Маърифат Насриддиноваи 16-сола, қаблан ба далели бемории рӯҳӣ ва ноболиғ будан, аз ҷавобгарӣ озод шуда буданд.

Бар пояи иттилои Додгоҳи Суғд, алайҳи 28 нафар хешу табори ин узви оила аз Исфара, ки дар алоҳидагӣ ба Сурия сафар карда буданд, парвандаи ҷиноятӣ оғоз шудааст.

Ин хонавода бошандагони ҷамоати деҳоти Навгилеми Исфара буда, ба гуфтаи пайвандони онҳо, ҳамаи 7 узви хонавода аз хидмати вакили дифоъ даст кашидаанд ва дар муурофияи додгоҳӣ ба гуноҳҳои кардаашон иқрор ва изҳори пушаймонӣ кардаанд.

Муурофияи додгоҳӣ, ки 11-уми апрел шурӯъ гардид, таҳти раёсати Фирӯза Аҳмадзода, додраси Додгоҳи вилояти Суғд сурат гирифт.

Бар пояи ҳукми додгоҳи Суғд, Баҳодур Насриддинов пеш аз кӯшиши сафар ба қаламравҳои таҳти назорати гурӯҳи тундрави «ДИИШ», ба ҳайси сармуҳосиб дар яке аз ширкатҳои сохтмонӣ дар шаҳри Роғун кор кардааст.

Тибқи тафтишот, зимни як амалиёти сохторҳои ҳифзи ҳуқуқи Туркия дар марз бо Сурия охири соли 2017 танҳо қисме аз аъзои ин хонавода боздошт шуд. Вале ягона духтари ин хонавода Замира Насриддинова аз сафар ба Сурия худдорӣ карда, дар Исфара мондааст.

ХАРИТА: Аз 28 узви хонавода, 19 нафар марзи Сурияро убул карданд

Ҳодисае, ки бисёрихоро ба ҳайрат овард, ханӯз дар соли 2017 рух додааст. Бар пояи ҳукми додгоҳ, маҳз Баҳодур Насриддинов аъзои хонаводаро гумроҳ намуда, барои рафтани ба давлати арабии Сурия ва фаъолият намудани дар ҳайати ташкилоти террористӣ аҳли оилааш, аз ҷумла модараш Мавлуда Насриддинова, ҳамсараш Зӯҳро Насриддинова, фарзандонаш Носирхон Насриддинов, Ҳайдархон Насриддинов, келинаш Ниссо Самадзода, духтаронаш Фарзонахон Насриддинова, Маърифат Насриддинова, бародарону дигар хешовандонаш Назирхон Насриддинов, Рухсорохон Насриддинова, Зоҳирхон Насриддинов, Шокирхон Насриддинов, Умархон Насриддинов, Зайнабхон Насриддинова, Камолхон Насриддинов, Таҳминахон Насриддинова, Маликахон Насриддинова, Аюбхон Насриддинов, Исмонхон Насриддинов, Оминахон Раҳмонзода, Абдурахмон Насриддинов, Оишахон Насриддинова, Содирхон Насриддинов, Асрорхон Насриддинов, Мушоҳирахон Нуриллоева, Шоҳидахон Нуриллоева, Шоҳинахон Нуриллоева ва Насруллохон Абдувалиев, ҷамъ 28 нафарро давоми соли 2017 роҳбаладӣ кардааст.

Бино ба хулосаи тафтишот, ин афрод бо тарғибу ташвиқи Баҳодур Насриддинов аз Тоҷикистон нахуст ба Қазоқистон ва аз он ҷо ба Туркия рафтаанд. Онҳо дар Қазоқистон давоми 2 моҳ ва дар Туркия 4 моҳ ба сар бурда, тахминан охири моҳи июни соли 2017 дар се мусофирбари хурд 19 нафар аъзои ин хонавода бо нияти иштирок дар

муҳорибаҳои ҷангӣ дар Сурия марзи Туркияро убури намуда, ба ҳудуди давлати Сурия ворид гаштаанд. Вале мусофирбари сеюм, ки аз 9 нафар иборат буд, аз сӯйи нерӯҳои Туркия боздошт карда шуда, тавассути давлатҳои Озарбойҷон ва Қазоқистон моҳи феввали соли равон ба Тоҷикистон баргардонида шудаанд.

Судшавандаҳо гуфтанд, ки дар ватан озодии диниашон маҳдуд мешуд (АКС+САДО)

Бар асоси ҳукми додгоҳ, Баҳодур Насриддинов тибқи 3 банди Кодекси ҷиноятӣ – «Иштирок дар иттиҳоди ё ташкилоти ҷиноятӣ» (187, қ. 2), «Ташкили ғайриқонунии ташкилоти экстремистӣ» (307³, қ. 2), «ҷалб ва иштироки ғайриқонунии дар воҳиди мусаллаҳ, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ дар қаламрави дигар давлатҳо» (401¹), парванда боз карда шуд.

Шаш нафари дигар бар асоси моддаҳои 32, қ. 3 – «Сӯйиқасди ҷиноят» ва 401¹ – «ҷалб ва иштироки ғайриқонунии дар воҳиди мусаллаҳ, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ дар қаламрави дигар давлатҳо», гунаҳгор доништа шуданд.

Дар муруфиаи додгоҳӣ судшавандаҳо гуфтанд, ки дар ватан озодии диниашон, аз ҷумла дар мавриди ба бар намудани либоси мазҳабӣ маҳдуд мешуд.

Вале Дилмурод Азизов, сармутахассис оид ба корҳои дини ҷамоати деҳоти Навгилем мегӯяд, ҳарчанд ин оила ҳангоми мурофиаи додгоҳӣ иддао дошт, ки озодии диниашон маҳдуд мешуд, вале ҳини суҳбат бо ҳамсоюву ҳамдеҳагони онҳо маълум шуд, ки ин оила он қадар ҳам саводи динии хубе надошт ва ба онҳо фишор ҳам намеовард: «Ҳангоми суҳбат бо ҳамсоюву ҳамдеҳагони ин оила маълум гардид, ки ин афрод аз ҷиҳати ақидаи динӣ он қадар диндори саҳт ҳам набуд. Умуман, вақте суҳбат мекунед, касе аз онҳо ин ҳолатро умед надошт, ки якуякбора оилавӣ ба давлати Сурия баромада мераванд. Мо бо ҳамроҳии имомхатиби деҳаи ин оила ҳамсуҳбат шудем, ки онҳо ҳатто ба масҷид низ он қадар зиёд намерафтаанд».

Азизов дар суҳбат ба мо гуфт, чунин рӯйдод бори аввал аст, ки як узви калони оила бо чунин теъдод берун аз кишвар рафтанд.

САДО: «Аз партаи мактабӣ то муҳочирати меҳнатӣ»

Дар ҳамин ҳол, Дилмурод Азизов яке аз омилҳои асосии «ҷиходӣ» шудани бархе аз

сокинони Исфараро ба шароити иқтисодӣ ва муҳочирати меҳнатӣ рабт дод. Ў ҳамчунин, аз беназоратию бепарвоии волидайн нисбат ба фарзандони худ изҳори норизоӣ намуд: «Имрӯз падару модарон намедонанд, ки фарзандонашон дар кадом шаҳри Русия ҳастанду бо чӣ кор машғуланд. Мо имрӯз фарзандони худро аз мактаб мегирем ва ё аз партаи мактабӣ гирифта, ба муҳочирати меҳнатӣ мефиризем. Онҳо бошанд, ҳоло таҷрибаи ҳаёти надоранд, ягон вазниниро надидаанд. Дар муҳочират на ҳамеша барои ману шумо кори тайёр мавҷуд аст, ки мо равему аз паси он шавем».

Обидбой Аҳмадов, коршиноси маҳаллӣ зимни як суҳбат афзуд, ки ҳоло аз сӯйи маъмурияти шаҳри Исфара ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба сафи ҳаракатҳои ифротӣ ҷалб гардидани ҷавонон пешгирӣ карда шуд. Вай омили асосии ифротгароии ҷавонон аз шаҳраку деҳоти Исфараро дар муҳочирати меҳнатӣ мебинад. «Аксар ҷавононе, ки имрӯз ба муҳочират мераванд, на забонро медонанду на ихтисос доранд. Аз ин ҳолат гурӯҳҳои манфиатҷӯ истифода намуда, барои онҳо ҷойи хобу маблағ пешкаш мекунанд. Пас аз як-ду моҳ мебинед, ки ин ҷавоноро ба Сурия ва минтақаҳои осебпазири дунё мефурӯшанд», - афзуд ӯ.

САБАБУ ОМИЛҲОИ ГАРОИШИ ҶАВОНОН БА ҲАР ГУНА РАВИЯҲОИ ИФРОТӢ

1 Адабиёти
экстремистӣ

2 Шабакаи ҷаҳонии
Интернет

3 Муҳоҷирати
меҳнати

4 Маблағ

ЧӢ БОЯД КАРД?

~ Маърифати ҳуқуқии
ҷавонони имрӯзаро васеъ
намуд ~

~ Волидайн бояд маърифати
диниӣ фарзандонашонро
коркард намоянд ~

© **JMB**
PICTURES

Зимнан,
Аҳмадов аз паст будани маърифати динии ҷавонон низ изҳори нигаронӣ намуд.

АКС: Навгилем, ягона ҷамоати деҳоти осебпазири Исфара нест...

Навгилем, ягона ҷамоати деҳоти Исфара нест, ки бо чунин теъдоди зиёд бошандагони он «чиходӣ» шуда бошанд.

Соли 2014 аз рафтани ҳудуди 20 сокини деҳаи дурдасти Чорқишлоқи Исфара, аз ҷумла бархе ҳамроҳ бо аҳли хонаводаи худ барои «чиход» дар ҷангҳои Сурия гузориш дода шуд ва ин минтақаро борҳо дар сархати расонаҳо қарор дод.

Бархе аз сокинони ин ду деҳа ҷангиёни Сурияро «гумроҳшуда» мехонанд, ки ба ақидаи онҳо, аз беҳабарӣ аз дину оини хеш ва ноогоҳӣ аз ҳаводисе, ки дар Сурия мегузарад, тарки хонаву дар ва зану фарзандон кардаанд.

Ҳоло мақомоти Исфара ва сокинони фаъоли ин ду деҳа дар пайи баргардонидани сокинонашон аз Сурия ҳастанд.

**Калонзода: «Таълими «Одоби дин» дар макотиби миёнаву олии зарур аст!»
(САДО)**

Дар ҳамин ҳол, Ҳоҷӣ Ибодулло Калонзода, аз рӯҳонии шинохтаи тоҷик дар суҳбати ихтисосие аз гароиши ҷавонон ба ҳар гуна гурӯҳҳои тундрав ҳарф зада, гуфт, вақте дар бораи омилҳои суҳан мекунем, бояд маърифати ҳуқуқии ҷавонро аз имрӯз баланд кард. Ў бар ин назар аст, ки вақте дар оила хавфи шомил шудан ба ҷараёнҳои ифротӣ мавҷуд аст, падару модар ин қисмати тарбиявии оилавии худро бояд ҷоннок намоянд. «Дар синни мактабӣ, донишгоҳ, донишкада аз тарафи волидон нуқтаи назари мазҳабии мо, бигзор сода бошад ҳам, лекин фаҳмонида шавад. Изофа бар ин, ҳамеша вақте телефонӣ суҳбат мекунанд, фарзандони худро огаҳ созанд, ки ба хоҳири пул ё мол ба доми ифротӣ гирифтӣ наҷаванд. Чун ҷавонон вақте дар дигар шахру навоҳӣ ва ё хориҷи кишвар мераванд, аз назорати волидон дур мешаванд», - гуфт ӯ.

Ин рӯҳонии шинохтаи тоҷик таълим додани «Одоби дин» дар макотиби миёнаву олиро ба пешгирии гароиши ҷавонон ба ҳар гуна равиҳои тундгаро медонад.

Бафоев: «Агар ҳар як инсон 70-80% ҳисси ватандӯстӣ дошта бошад, ҳеч гоҳ ифротӣ намешавад» (САДО)

Мансурхоҷа Бафоев, мудири баҳши дин, танзими анъана ва ҷашну маросимҳои Исфара мегӯяд, имрӯз мардум анқариб китобу маҷалла мутолиа намеkunанд, баръакс вақти холӣ, ки ёфтанд, онро ба шабақаҳои интернетӣ сарф менамоянд. «Нахуст, шабақаҳои иҷтимоӣ, баъдан, бесаводию бинобар надониста мондани «лайк» ва шароити оилавӣ – аз омилҳои муҳимтарин ифротгарӣ аст».

Бафоев бар ин назар аст, ки сарчашмаи ҳамаи ин аз даврони мактабхонӣ шурӯъ мешавад. Ӯ мегӯяд, ҳисси ватандӯстии мардуми мо бениҳоят паст аст: «Бояд ҳар як инсон ақаллан 70-80% ҳисси ватандӯстӣ дошта бошад. Вақте ҳисси ватандӯстӣ зиёд мегардад, бовар кунед, ҳеч гоҳ ифротӣ намешавад».

САДО: «Мо бояд гўем, ки ин сиёҳ, ин сафед аст!»

Вале Содикзода Ашўрбой, сардори Шўъбаи тафтишоти Раёсати ВКД дар Суғд ҷалбшавӣ ба тундгарой тавассути шабакаҳои иҷтимоӣ ва шароити иқтисодиро рад карда, афзуд, ки имрӯз аксарият ҳангоми муҳочират ва бинобар надони дини мубини Ислом, ба ҳар гуна равияҳои ифротиву тундгаро дохил мешаванд.

Таҳлилҳои ин ниҳод нишон додааст, ки шомилшавии ҷавонон асосан дар муҳочирати меҳнатӣ ба амал омадааст. «Имрӯз мо пеш аз сафар ба муҳочирати меҳнатӣ барномаи махсус бо зикри тартиби будубош дар кишвари хориҷа, даст ба гумроҳӣ назадан, нишонӣ ва рақамҳои боварио ба нашр расонидем, ки ҳар як муҳочир дар сурати дучори ҳодисае метавонад, бевосита ба мо муроҷиат намояд», - афзуд Содикзода.

Ба гуфтаи ӯ, мо имрӯз ба ҳар кас тавсия диҳем, ки ба роҳи рост равад: «Бояд гўем, ки ин сиёҳ, ин сафед аст, хусусан дар шароити кунунӣ ва вақте шахсони ғайбӣ ҳамкорӣ намоянд, ҳамаи ин аз байн бардошта мешаванд».

630 нафар аз Суғд дар самти терроризм ва экстремизм гумонбаранд (САДО)

Раёсати умури дохилии Суғд дар нишасти солонаи хабариаш рӯзи 2-уми феввали соли равон аз 630 сокини вилоят хабар дод, ки дар самти терроризм ва экстремизм гумонбар доништа мешаванд.

Машраф Истамзода, сардори Шўъбаи кофтукови чиноии Раёсат гуфт, дар умум 1041 нафар дар кофтукови расмӣ қарор доранд: «Аз ин шумора 630 нафар дар самти терроризм ва экстремизм мебошад».

Қудратулло Назарзода, сардори Раёсати умури дохилии Суғд мегӯяд, дар натиҷаи амалиномаии корҳои фаҳмондадиҳӣ миёни волидайн ва хешовандони онҳо 34 нафар ихтиёран ба шўъбаҳои ВКД дар шаҳру навоҳии вилоят ҳозир шуданд.

Ҷаноби Назарзода дар идома аз 7 шаҳру навоҳии осебпазири шимолӣ кишвар – Истаравшан, Исфара, Панҷакент, Хучанд, Спитамен, Бобоҷон Ғафуров ва Ашт, ном бурд, ки маҳз сокинони ин ҷо бештар ба гурӯҳҳои ифротӣ пайвастанд.

САДО: Баррасии 96 парвандаи ҷиноятӣ алайҳи 123 нафар оид ба гундгарой

Бахтиёр Оқилзода, раиси Додгоҳи вилояти Суғд мегӯяд, дар 6 моҳи соли ҷорӣ вобаста ба ҷиноятҳои терроризму экстремизм 96 парвандаи ҷиноятӣ алайҳи 123 нафар аз ҷониби судҳои шаҳру ноҳияҳои вилоят баррасӣ гардидааст ва ба муҳлатҳои гуногуни ҷазо дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд.

Ба гуфтаи ӯ, ин шумора назар ба 6 моҳи соли 2017 коҳиш ёфта, 107 адад парвандаҳои ҷиноятӣ алайҳи 135 нафар баррасӣ гардидаанд. «Аз нигоҳи ман, шаҳрвандоне, ки имрӯз ба сафи гурӯҳҳои ифротӣ пайваستاанду алайҳи онҳо ҳукми айбдоркунӣ баромад, асосан аз ҷавонии онҳо истифода бурдаанд ва онҳое, ки дар хориҷи кишвар меҳнат мекунанд, дар ҳамон ҷо шомил мешаванд», - афзуд Оқилзода.

470 ҷангҷӯи тоҷик дар Ховари Миёна кушта шуд

Додситонии кулли Тоҷикистон гуфтааст, аксар шаҳрвандони кишвар, ки ба Ироқу Сурия рафта, ба сафи гурӯҳҳои ифротӣ пайваستاанд, кушта шудаанд. Гуфта мешавад,

сафари ҷавонони тоҷик ба манотиқи ҷангзадаи Ховари Миёна аз соли 2013 шурӯъ шудааст.

Абдулхайр Абдулҳасаниён, як масъули ин ниҳод 17-уми июли соли равон дар нишастии матбуотӣ дар Душанбе афзудааст, «то имрӯз дар Афғонистон, Сурия ва Ироқ беш аз 470 ҷангҷӯи тоҷик кушта шуд».

Ба гуфтаи ӯ, бештар аз 450 ҷангҷӯи дигари Тоҷикистон дар зиндонҳои хориҷӣ қарор доштаанд.

Зимнан, ба ҳисоби расмӣ мақомоти Тоҷикистон, беш аз 1000 шахрванди кишвар дар Сурияву Ироқ ва кишварҳои дигар ба сафи гурӯҳҳои тундраре чун «ДИИШ» пайвастанд.

Нигарони Эмомалӣ Раҳмон аз пайвастании ҷавонони Исфара ба гурӯҳҳои тундрав

Исфара – ноҳияе, ки дар шимоли Тоҷикистон бо кишварҳои Қирғизистону Ўзбекистон ҳаммарз аст, мақомоти дахлдор онро яке аз минтақаҳои аз лиҳози мазҳабӣ осебпазири ҷумҳурии унвон мекунад. Ин минтақаро мардум низ бештар ҳамчун як «навоҳии мазҳабӣ» мешиносанд ва бархеҳо иллати пайвастанавии бошандагони ин минтақаро маҳз ба «маҳдудияти озодиҳои диниашон» вобаста медонанд. Соле қабл мақомоти Суғд гуфтанд, ки 322 сокини вилоят дар ҷангҳои Сурия қарор доранд, ки 62 нафари онҳо аз Исфара мебошанд.

Раисҷумҳури Тоҷикистон низ ҳанӯз моҳи март соли 2016 бо нигаронӣ аз гароиши ҷавонони Исфара ба гурӯҳҳои тундрав аз мақомоти маҳаллӣ хост, то муборизаро бо «нерӯҳои ифротгарову хурофотпараст ба таври ҷиддӣ тақвият бахшанд».

Бино ба иттилои [сомонаи](#) Раисҷумҳури Тоҷикистон, Эмомалӣ Раҳмон зимни суханронияш дар мулоқот бо сокинони шаҳри Исфара гуфтааст, «ин амалҳои нангин ба шаъну шарафи зодагони шаҳри бостонии Исфара иснод меоранд ва бояд ҳар чӣ зудтар пеши роҳи чунин тамоюли номатлуб гирифта шавад».

Ӯ аз ҷумла аз мақомоти маҳалӣ ва аҳли зиёву фаъолони Исфара даъват кардааст, ки «дар байни ҷомеа, хусусан миёни ҷавонону наврасон қорҳои фаҳмондадиҳиро ҷиҳати дарки дурусти ҳадафу ниятҳои нерӯҳои ифротгарову хурофотпараст ба таври ҷиддӣ тақвият бахшанд».

Раисҷумҳур дар идома аз таъсири «ҳама гуна ғояҳои бегона ва гурӯҳҳои ифротгаро»

эмин доштани насли ҷавон ва наврасон аз як гиребон сар баровардани мактабу оила, мақомоти давлатӣ ва аҳли ҷомеа, бахусус шахсони обрӯманду рӯзгордидаро зарур шуморида, гуфтааст, «дар ин раванд, бисёр муҳим аст, ки аҳли ҷомеа ба ин масъала бояд бетараф набошад».

Ин таҳқиқоти журналистӣ дар ҳамдастӣ бо Намояндагии Институти инъикоси ҷанг ва сулҳ (IWPR) дар Тоҷикистон, дар доираи лоиҳаи «Тавонмандсозии ҷомеа ба хотири мубориза бо ифротгароӣ дар Тоҷикистон» омода шудааст.

Если вы нашли ошибку, пожалуйста, выделите фрагмент текста и нажмите *Ctrl+Enter*.